

MAGYAR NÉP

POLITIKAI, GAZDASÁGI, SZÉPIRODALMI

KÉPES HETILAP

Elfizetési árak:

-----	44 L.
-----	22 L.
-----	11 L.
-----	1 L.

Felelős szerkesztő:

DR. NALÁCZY ISTVÁN.

Főszerkesztő:

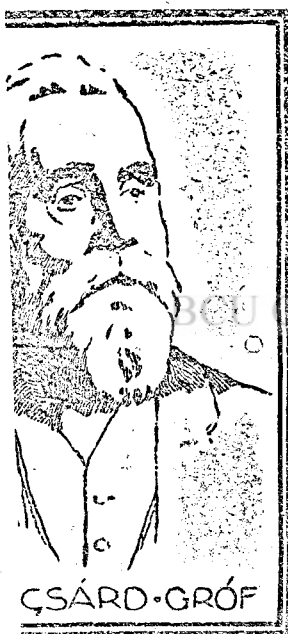
GYALLAY DOMOKOS.

Megjelenik minden pénteken.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Str. Regina Maria (v. Deak F.-u.) 35. sz.

TELEFON: 2-37. SZÁM.

CSÁRD-GRÓF

Mi az Emke?

Az Emke szó az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület négy kezdőbetűjéből, E. M. K. E. alakult úgy, miután a fészületek felett az I. N. R. I. felírás deákul a Názáreti Jézust, a Zsidók Királyát jelenti.

Az Emke volt Magyarország legeise, legnagyobb és legjótékonyabb magyar közművelődési egyesülete. 1884. dec. 27-én, karácsony harmadnapján alakult Kolozsvárt. Alakulásakor Kossuth Lajos Turinból sürgönyileg üdvözölte az egyesületet s maga is belépett az alapító tagok közé.

DIÓDVÁRALJAI MIKSA ZSUZSÁNNÁ

alapítója Kun Kocsárd gróf volt, oldas algyógyi, hunyadmegyei birtokos kastéllyal és 120 gazdasági és tel az Emkének adta egy magyar nyelv földmivesiskola céljaira. Alapító mint földbirtokos, hanem csak mint földmivelő" írta alá. Nagyobb alapítók Mohay Károlyné 600 holdas magyar-zsvármegyei földbirtokkal: Diódvár-Zsuzsanna 300.000, Kovács Sándor nagyenyeni mérnök 200.000 K-val stb. Ujabban Cs. Lázár László laposnyaki, hunyadmegyei földbirtokos lett 1 milliós alapítványt, kamataiból, erdélyi magyar szülöanyák segítésére. Ez az alap a jövedelem egy részének tőkésítésével százmilliókra növelendő. Apponyi Albert gróf Magyarország volt közoktatásügyi minisztere az alapítástól kezdve évi 200 K-át ad és ígérte adni,

mig élete tart. De nagy áldozatot hoztak a cél javára a magyar középosztály, a hivatalnokok és a nép is. A nép sokhelyt házról-házra járva, tengerit, buzát, kendert gyűjtött össze s ezt pénzzé téve, így szolgáltatotta be az Emkéhez. Még az édesanyja bánalmazása miatt hirtelen haragjában apagyilkossá lett Móricz József debreceni földész fiu is a katonai siralomházban megbánva tettét, 50.000 K-át érő vagyonát végrendeletileg az Emkének hagyta. A hagyatéktevőt atyjával, anyjával és nővérével együtt egy közös sirba az Emke temettette el, hantjukra gyönyörű sirkövet állítottatott s erre felvésette a megbánás és az engesztelődés Krisztusi bus történetét. A temetésen a főispánnal és a polgármesterrel együtt ott volt egész Debrecen városa.

Az egyesület célja az erdélyi magyarság, főleg a nép egyházi és iskolai, továbbá gazda-

sági és ipari szükségeinek segítése. Nyújtott eddig a jelzett célokra 12 millió koronát azon kívül, hogy összegyűjtött mintegy 4 millió korona alapvagyont. Közlebről véve, létesített: egy székely földmivesiskolát, melyben nem székely vármegyék növendékeit is fölvtették; egy nagy Emke-kollégiumot műegyetemi növendékek számára; 268 elemi iskolát, 77 kisedővodát és gyermekmenedékhelyet, 237 népkönyvtárt, közel 300.000 művel; 154 népdaloskört; 500 községben tanította meg írni-olvasni azokat a felnőtteket, akik gyermekkorukban nem járhattak iskolába; 48 községben segítette a lelkeseket; kiadott vagy 100 becsesebbnél becsesebb tudományos és irodalmi művet; híres, nagy embereknek szobrokat, siremlékeket állított; pártolta a honi iparcikkeket s mikor az erdélyi ipar a vámháboru miatt nagy bajban volt, nem nézve a saját hasznát, másfélmillió koronára rendelt meg és szállított a honvédségnek bakkancsot, szijmunkát, fehérneműt stb. A falvakban különböző szövetkezeteket létesített. De hosszú volna mindent elmondani, mit tett ez a jótékonycélu, hasznos, áldott egyesület. Az iskolák építésénél a nép ingyen fuvarral és kézi napszámmal hordta a porondot, fát és építőanyagot.

Annál nagyobb támogatásra van szüksége az egyesületnek most, midőn működését Románia egész magyarságára kiterjesztette s midőn 2000 holdas algyógyi földbirtokát, iskoláit, óvodáit és népkönyvtárait stb. a Consiliul Dirigent egyszerűen elvette s még nem volt mód a vissza-

PÁKEI SÁNDOR JÓZSEF
EMKE-ALÉLNÖK FŐTITKÁR

szerezésre. Aztán baj az is, hogy az ingóvilágon jelentékeny részét a világháboru alatt a magyar hadikölcsönbe fektették és ez nem kamatozik. Azért nem magyar, nem emberséges ember az, aki magyar létére ezt a szép intézményt csújjai elérésében nem segíti. Az egyesületnél (Kolozsvárt, Calea Victoriei 44. szám) Aranykönyvbe írják be azt, aki egyszer mindenkorra 5.00 Lei alapítványt tesz vagy 10 évre évi 20 Lei fizetésére kötelezi magát. Kinek lelke van, hallja meg a fentieket és siessen a magyarság egyetlen közművelődési egyesülete segítségére és lábraállítására. Ne feledjük, hogy amikor az Emke negyedszázados emlékűnnepét tartotta Kolozsvárt, az ország összes egyesületei nevében és képviselőiben Széll Kálmán miniszterelnök mint ragyogó példa előtt hajtotta meg előtte az egyesületek lobogóját; Jókai Mór, Magyarország koszorus költője pedig azt írta volt, hogy a hazai összes jótékonycélu intézmények közül első és legfontosabb az Emke. A nagy költő lemondott az új évi lakomákról s ezek árát mindig az egyesületnek küldötte el.

Képeinken bemutatjuk a legnagyobb alzsánnát; Munkácsy részletét és Sándor titkárt, akit már Emke megalapítás tékes diszkehelye teltek meg az egy a gyűrűt eladva, árát az Eri tette le alapítványul, a kelyhet pedig a hozzátatózó tányérral együtt a kisbarcsai, hunyadmegyei magyaroknak adta urvacsorakészletül.

RÉSZLET MUNKÁCSY NAGY
EMKE KÉPÉBŐL

Mit akarunk?

A Romániába kebelezett erdélyi és egyéb csatolt részekbeli közel két milliónyi magyarság most áll azon a ponton, hogy kiépitse itteni jövőjének, boldogulásának szilárd hajlékát. Most kell, ha ennek, amint reméljük, a hatalmi tényezők nem állják útját, egyetemes szervezete útján hozzálátnia minden sérelmének orvoslásához, minden jogos kívánságának kivívásához. Élnie kell a kínálkozó alkalommal a parlamentben is őt megillető számú képviselővel és szenátoraival megjelenni. Feltéve természetesen, hogy a viszonyok olyanok lesznek, amelyek a tisztességes választási küzdelmet összes jogosított tagjai számára lehetővé teszik.

Hogy mik az itteni magyarságnak kívándó céljai, azzal főbb vonásokban legalább mindannyian tisztában vagyunk. Olyan politikai helyzetet kíván az itteni magyarság a maga számára, amely mellett nemzeti sajátosságait, szellemi és gazdasági erőit, összes értékes képességeit az állam határain belül szabadon kifejtheti. Román állampolgároként, de magyarságát fel nem adva — soha meg sem tagadhatva — akarja folytatni ezen az ősi földön életét, amelyet élni-halni rendelt ki számára a Gondviselés.

De hát mit is akarunk? — kérdik talán némelyek. Akik még nem tudnák, azoknak kevés szóval megmagyarázhatjuk összes céljainkat. Demokráciát akarunk, tisztességes demokráciát. És ebben a pár szóban igenis minden célunk, nagyok és kisebbek, a ma követelése és az eljövendő holnapoké, minden, de minden benne van.

Mert mit jelent az nekünk, erdélyi magyaroknak, ha azt mondjuk, hogy demokráciát akarunk és követelünk?

Azt jelenti, hogy mi azt az állami szervezetet, melynek immár mi is tagjai vagyunk, valóban demokratikussá akarjuk tenni. Nemcsak alkotmányának betűi, hanem egész állami életének szelleme szerint. Mert nagyon kezdetleges felfogás lenne azt vélni, hogy a főuri címek adásának hiánya, vagy akár maga az általános választójog is elegendő a demokráciához. *Az igazi demokrácia: az egyforma szabadság mindenkire, egyesekre, osztályokra, állambeli nemzetekre egyaránt. A szabadság egyenlősége, minthogy másféle egyenlőség nem is lehetséges az emberi társadalomban.*

Ha már most mi új államunkat erre az

igazi demokráciára tudjuk emelni, akkor a „két-szer kettő négy“ bizonyosságával várhatjuk, hogy a mi összes kívánságaink is teljesítve lesznek és minden jogosan kitűzhető célunkat elérjük. Mert ha itt egyszer igazi demokratikus szabadság van mindenkire, akkor mi csak éppen azt az egyet nem követelhetjük, hogy uralkodó nemzet legyünk — amit a demokrácia szerint se lehetne tennünk, mert nem vagyunk többség — ezenkívül azonban hajszálnyival se lehet kevesebb jogunk semmiben, mint a többségi nemzetnek. Sőt amint ma már a demokratikus államok szükségét látják annak, hogy a választásokon a kisebbségeket megvédjék a többség elnyomásával szemben, úgy nekünk is még külön védelemre is van igényünk a többségi nemzettel szemben. Ami nemzetközi szerződések által biztosítva is van számunkra, valóra-válása azonban még be nem következett.

Ugy hiszem ezek után, nem túloztam, amikor azt mondtam, ebben: demokráciát akarunk, minden törekvésünk célja benne van. Nekünk a demokrácia kétszeresen óriási fontosságú. Eleget teszünk vele a kor el nem utasítható parancsának és egyuttal a leghathatósabban szolgáljuk legsajátabb érdekeinket.

Jól meg kell ezt érteni és soha el nem feledni. De ez a demokrácia aztán ne csak az ajkunkon legyen, hanem az alkotó elménkben és a vágyó szívünkben. Ne csak az ajkunkon, amint hordozták esztendőkön át evangéliumként a világ mai hatalmasai, de amikor alkalmazni kellett volna a világ rendjére, egyszerűen sutba dobták.

Balogh Arthur.

Az új kormány.

A Take Jonsescu kormánya a január 17-én tartott országgyűlésen megbukott, mert nem tudta megszerezni a képviselők többségének támogatását. Többrendbeli sikertelen próbálkozás után a liberális párt vezére, Bratianu volt miniszterelnök kapott megbízást kormányalakításra, aki meg is alakította az új kormányt, tisztán a liberális párthoz tartozó miniszterekből, mert nem tudott megállapodásra jutni a többi pártokkal. Épen ezért ezt a kormányt sem lehet véglegesnek tekinteni, mert a liberális pártnak nincs meg az országgyűlésben a többsége, s így a kormány működését biztosítani nem lesz képes. Valószínű, hogy ebben az esetben az új választások eredménye fogja megmutatni, hogy melyik párt bírja a nép többségének bizalmát. A választások március elején lesznek.

A választásokon, amint ezt már jeleztük, a magyarság is rész fog venni, hogy eképen az országgyűlésben is módja legyen érdekei érvényesítésére. A mostani választási névjegyzékek mellett ugyan ez alig lehetséges, mert sok magyar többségű helyen alig vannak magyar választók a lajstromokba felvéve. Illetékes kormánytényezők azonban már több ízben kijelentették, hogy a választói névjegyzékeket a választások előtt ki fogják javítani és ezt az ígéretet az új kormánynak is be kell váltania. Ebben az esetben a magyarság nem csak a választók névjegyzékének helyes kiállítására tart számot, hanem arra is, hogy a választókerületeket igazságosan osszák be.

Nem hisszük, hogy a kormányváltás a magyarság helyzetét súlyosabbá tenné. Az új kormány egyik tagja, Brailianu Vinilla pénzügyminiszter, a miniszterelnök testvére, egy gyűlésen, amit nemrégiben Kolozsvárt tartott a liberális párt, ugyan azt mondotta, hogy a nem román nemzetekkel szemben szigorúan kell eljárni. Ezt az álláspontot azonban egy felelős kormány sem fogadhatja el, mert ennek nem lehet oka szigorú intézkedéseket alkalmazni másnyelvű oly polgáraival szemben, akik nem kívánnak egyebet, mint hogy kulturális és gazdasági fejlődésük szabadságát törvényes eszközökkel biztosítsák. Már pedig mi magyarok egyebet nem kívánunk.

Különbben sem volna helyes a nem román nyelvű kisebbségek elnyomása, mikor a népszövetségi társaságok egyesülete közelebből Prágában gyűlést fog tartani, hogy a nemzeti kisebbségek védelmét biztosítsa. Sokkal okosabb a nemzeti kisebbségek szabad fejlődését biztosítani az állam törvényeivel. Így védelemre nincs szükség.

KÜLFÖLD

A volt monarchia közös vagyona. A békeszerződések értelmében a volt osztrák-magyar monarchia közös javából Magyarországot nagy rész illet meg. Most egy évi negyvenmilliárd magyar koronára becsülték Magyarország részesedésének értékét. Ezek ingóságok, okiratok, épületek, berendezések, intézmények, amelyeknek létesítésében Magyarország részt vett, vagy amelyek századok folyamán többnyire önkényes uton kerültek Ausztriába. Ausztria persze nem szívesen adja ki kezéből a nagyértékű tudományos és művészi tárgyakat és azt vitatja, hogy Magyarországnak csak ahhoz van joga, ami a felbomlás idején Magyarország területén volt. Ezzel szemben állanak a békeszerződések pontjai, amelyekre támaszkodva Magyarország igazságos megosztást követel. A tárgyalások ebben a tekintetben is megindultak a két ország között.

Csehország és a kisebbségek. Amint ismertes, Csehországba nagyszámu németet, tótot, magyart és rutént kebeleztek be. Ezek távolról sincsenek megelégedve azzal a bánásmóddal, amiben a csehek részeseiik őket. Előbb a rutének, majd a németek fordultak panasszal a népszövetséghez. A népszövetség közbenlépésére Benes cseh miniszterelnök tárgyalásokat kezdett a kisebbségekkel, de valamilyen tapasztalatokat szerzett, sem ő, sem Masaryk köztársasági elnök nem tartják időszerűnek, hogy a németeknek, tóloknak, magyaroknak, ruténeknek területi önkormányzatot, vagy bár szabadabb mozgást engedjenek. Így a zavaros állapotok orvoslására nemsok a reménység. Mit fog ehhez szólni a népszövetség, amelynek előkészítő bizottsága közelebből éppen Prágában fog ülésezni?

Franciák és spanyolok viszálya. A még el nem osztott, sőt mind jobban sajtó háborus ellentétekhez új viszályok járuinak. A spanyolok közt nagy az elkeseredés a franciák ellen. A viszály abból keletkezett, hogy Spanyolország nagy vámokat vetett a francia ipari cikkekre, amivel az akarta elérni, hogy a spanyol piacot a spanyol ipar lássa el. Növeli az ellentéteket az is, hogy Spanyolország el akarja foglalni az afrikai Marokkó tartományt és erre a hadi megkereskedelmi tekintetben fontos területre Franciaország is számot tart. A spanyol és francia lapok haragos cikkeket irnak egymás ellen.

Magyarország választásokra készül. A mostani magyar parlament megbízatása február 16-án lejár. Mostan tehát az a kérdés foglalkoztatja a pártokat, hogy a mondott időben meglesznek-e a választások. A pártok helyzete most a legzavarosabb. Egy nagy kérdés van, ami két nagy táborra osztja a pártokat is, a választókat is: a királyság kérdése. A legitimisták, vagyis a jogfolytonosság hívei a Habsburgok visszatéréséért dolgoznak és átmenetnek még a köztársasági államformát is inkább óhajják, mint új családból származó királyt. Ennek a pártnak vezetője Apponyi. A mai kormány a kisczardapárt többségével egyetértve új királyt akar választatni. A sokféle tervezettség közt újból felmerült az is, hogy Magyarországot egy király alá helyezik Romániával. A király kérdés — fájdalom — igen súlyos gondja ma a magyar államférfiaknak.

Negyven állam tanácskozása. Az angolok kezdeményezésére 40 állam képviselői fognak összegyűlni Genua olaszországi városban, hogy a szenvedő Európa sok ügyét-baját megbeszéljék. Az értekezletnek abban lesz a nagy jelentősége, hogy a legyőzött államokat, valamint Oroszországot is főtiszóliották a részvételre. Franciaország új kormánya nagy biálmatlansággal tekint az értekezlet elé, amely Némeország számára esetleg könnyítéseket nyu that. A franciák jelszava: semmit sem engedni a békeszerződés terheiből. Ameri-

kában is nagy izgalmat kelteit a Briand-féle békülékenyebb politika bukása. A genuai értekezleten Magyarországot Bánffy külügyminiszter fogja képviselni.

A jugoszláviai magyarok sorsa. Mult számunkban közöljük, hogy a Szerbiához csatolt részeken félmillió magyar él. Ezt a számot a szerbek állapították meg, bizvást föltehetjük, hogy a jugoszláviai magyarok száma ennél jóval nagyobb. Hogy milyen sorsuk van ottani véreinknek? Ebbe némi bepillantást enged a Szabadkán megjelenő Narod című lap leírása. A cikk abból az alkalomból íródott, hogy közelegnek a választások és minden párt szeretné a magyarok szavazatait megszerezni. Ez azonban — írja a lap — nehezen megy, mert a magyarok nem biznak a szerbekben, akik állandóan mellőzték és sok esetben üldözték őket. És amíg el nem távolítják mindazon erkölcstelen alakokat, akik teljesen szegényen foglalják el hivatalukat és kis idő múlva a legfényűzőbb életet élik és végül börtönben fejezik be pályájukat, addig sohasem lehet remélni, hogy a magyarok és németek a szerbekhez fognak csatlakozni. — Így fejezi be elmékedését a szabadkai ujság.

HÍREK

Az előfizetési díjakat a következő címre kell beküldeni: Minerva r. t. pénztárának, Cluj—Kolozsvár, Strada Regina Maria — Deák Ferenc-utca 1.

Naptár február 3-ától február 10-éig. A hold fényváltozásai: Első negyed febr. 5-én. Február végéig a nap hossza 1 óra 26 percet nő. A hónap 28 nappól áll. Vásárok: febr. 3. Barót, Etéd, Gyéres, Prázmár, Szamosujvár, Ujgyház, Vaskóh. Február 4. Lugos. Február 5. Szászánadas. Február 7. Simánd. Február 8. Gyergyóditró, Február 9. Erdőd, Kőszvényes. Február 10. Kolozs, Krasznabétek. Ha valamely vásár ünnepvagy vasárnapra esik, akkor rendszeren a rákövetkező napen tartják meg.

A pápa halála. A katolikus világnak nagy gyászja van. XV. Benedek pápa vasárnapra virradó hajnalban meghalt. Aránylag rövid ideig ült a szentegyház trónusán. 1914. szeptemberében került ki győztesen a biborosok választógyűléséből. Egész egyházi uralmát a háboru ellen való küzdelemnek szentelte. Több ízben megpróbálta, hogy az ellenfeleket kibékítse s a békekötéseknél is mérsékelni kívánta a bosszúállás politikáját. A magyarokat azzal is hálátá kötelezte, hogy a budapesti nyomor enyhítésére nagy összegeket áldozott. A világeseményről képek kíséretében jövő számunkban bővebben megemlékszünk.

Uj kormány. Ami előre látható volt, a Take Jonecu kormány megbukott. A kormány helyét Bratianu

foglalta el, akít a király miniszterelnöknek nevezett ki. Az új kormány tagjai a következők:

Elnök és hadügyminiszter: Bratianu Jonel.
Pénzügyminiszter: Bratianu Vinila.
Belügyminiszter: Vaitoianu tábornok.
Külgügyminiszter: Duca.
Ipar- és kereskedelemügyi miniszter: V. Sasu.
Kultusz- és szépművészeti miniszter: Banu.
Közoktatásügyi miniszter: Angheliescu.
Közmunkaügyi miniszter: Marzescu.
Igazságügyminiszter: J. Florescu.
Közlekedésügyi miniszter: Mosoiu tábornok.
Bukovinai miniszter: Nistor.
Besszarábiai miniszter: Inuletz.
Erdélyi miniszter: Cosma Aurél.

Gróf Majláth G. Károly erdélyi püspök 25 éves püspöki jubileuma. E hó 28-án lesz 25 éve annak, hogy gr. Majláth G. Károly komáromi segédlelkészt a király erdélyi segédpüspökké nevezte ki, ugyanezen év május 1-én szentelték püspökké. Ezen 25 év alatt igazi apostoli működést fejtett ki egyházmegyéjében, aki szivjóságával, határtalan szeretetével, a szépért, nemesért és jóért hevülő lelkületével mindenkít lebilincsel. Szívünk melegével üdvözöljük őt, mint a béke, a megértés, engesztelődés apostolát, de üdvözli őt igaz melegséggel felekezeti különbség nélkül egész Erdély magyarsága, melynek szent ügyéért rendületlenül, fáradságot nem ismerve dolgozik.

A hadikárok. Értesítettük már olvasóinkat, hogy a pénzügyminiszterium intézkedéseket tett a hadikárok kifizetésére. Arról is szó esett, hogy a tervezet szerint a 30000 leunál kisebb károkat egy összegben kifizetik az illetékes pénzügyigazgatóságok. Most arról vettünk hírt, hogy a pénzügyminiszterium közelebről bizottságot fog kinevezni, amely a hadikárok összeírását ki fogja egészíteni. Mikor lesz pénz a tervezetésekből?

A romániai magyarok. Bukaresti magyarságának egyrésze élénken látogatja a Bukaresti Magyar Társulatot. Kívált vasárnap és ünnepnapokon keresik föl sokan helyiségeit, hogy találkozzanak és szórakozzanak. A magyar fiatalság külön összejöveteleket tart az egyesületeiben. — A brailai magyar fiatalság megalakította a Brailai Ifjusági Egyesületet. Diszelnöke a református lelkész, elnöke Szabó Imre, titkára Kopasz Demeter. Az egyesület célja az önképzés, munkanélküliek és betegek segélyezése, vallásos esték rendezése.

Hosszu farsang. Az idén hosszú farsangunk lesz, bőven ígérkezik alkalom a vidám időöltésre. Erre a jelekből ítélve mindenfelé meg is van a hajlandóság: egymásután vesszük a híreket jól sikerült bálokról, műsoros estélyekről, szini előadásokról. Jól is van ez így, csupán egy pár megjegyzést szeretnénk tenni a farsang helyes élvezésére nézve. A fényűzést mind ruházaton, mind ételek, italok élvezésében kerüjük. Nehéz időket élünk, legyünk takarékosak, s.ükség van az anyagi erőre. A mulatságon különben sem a cifraság a fő, hanem a jóakaratu kedvesség, a természetes vidámság. Ezt vigyük el mulatságunkba mi, egymás szíretetere utalt magyarok. Meg aztán ne hajszoljuk a divatot, ne majmoljuk az idegeneket táncokban sem. Ez nem azt jelenti, hogy egyáltalán ne táncoljunk más népek táncait, hanem azt, hogy ezek kedvéért ne melőzzük a magunk gyönyörűséges csárdásait, amelyek

például most Franciaországban nagy divatban vannak. Fájdalom, egyes faluk egészen eltértek az ősi szokásoktól, pedig nekünk minden széphez, nemeshez ragaszkodnunk kell, amit atyáink ránk hagyták, különben elmerülünk az idegen vizeken. S végezetül — amit különben szinte fölösleges mondanunk — a mulatságok ímét fordítsuk jóíékonyságra, közügyek támoga-

Dívasóinkhoz! Tisztelettel kérjük olvasóinkat, cedjenek ismerőseikkel, barátaikkal a következő únket közölni: A *Magyar Nép* kiadóhivatala egy on át ingyen küldi a lapot azoknak, akik ezt egy 10 lapon kéri. Egy lapon több cím is kérheti, előfizetőt gyűjt, értékes könyvajándékban részesülünk ezzel: a lap megismerte ése. Reményünk: egismeri lapunkat, az az ingyenes hónap elteltével g fizetni rája.

Dr. Nemes Ferencz főgondnok beiktatása. 22-én ünnepélyes díszközgyűlés keretében iktatták kolozsvári rom, kath. egyházköztség ujonnan megtott főgondnokát, dr. Nemes Ferenc volt városi ost. A díszközgyűlésen gr. Majláth G. Károly k elnökölt, aki szívhez szóló szavakkal üdvözö te főgondnokot. Dr. Nemes Ferencz őszinte hálájá- ifejzése mellett fogadalmat tett, hogy az egyház g felvirágzásának szenteli minden tehetségét és

Új tarifa a külföldre szóló postai küldemé- re. A postai külföldi egyezmény értelmében 1922. 1-től kezdve a külföldre szóló postai küldemé- rt a következő új tarifákat kell fizetni: Közönsé- zvelekért 20 grammig 3 leit, minden további 20 nért 1 lei 50 banit. A legnagyobb súly 2 k'grm. Nyitott levelezőlaponokért 1 lei 80 banit, válaszó- zólaponokért 3 lei 60 banit. Nyomtatványokért 50 monként 60 banit. A legnagyobb súly itt is 2 kg. Üzleti nyom atványokért, körlevelekért 250 grammig , minden további 50 grammért 60 banit. Minta- ményekért 100 grammig 1 lei 20 banit, minden bi 50 grammért 60 banit. Ujságokért, folyóirato- és időszaki közleményekért példányonként és 50 monként 60 banit. Ajánlási díj 3 lei.

Az adóvallomások ügye. Január 20-ika elmúlt, lóvallomások ügye azonban még nem fejeződött Most derült ki, hogy városokban ötven százalékát, on azonban csak tíz százalékát adták be a vallo- knak. Az adóbecslések pontosságára nézve pedig nzó, hogy például Kolozsváron minden tíz becsl- il nyolcat megfelebbeztek. Pénzügyi körök véle- ze szerint az új kormány az adó törvényeket teljes zükben meg fogja változtatni. Remélni lehet, hogy j törvény Erdély különleges helyzetét számba veszi, nben minden intézkedés sikertelen marad. Az adó- másokat továbbra is elfogadják az adóhivatalok, bíralás azonban az új kormány rendeletei érten- len fog megtörténni.

Halálos végű vadászat. A szilágysomlyói vadász- ság e hó 7-en hajtóvadászatot rendeztek. A vadá- befejezése után, amikor a társaság már hazafelé ult, Lengyel Gyula szilágysomlyói fiatal földbirtokos kis bokornál elcsuszott, elesett, a kezében tartott ver elsült s Lengyelnek a fejét szétzúzta. Mikor a ísztársaság tagjai a lövésre figyelmesek lettek s

társukhoz siettek, Lengyel már meg volt halva. Az egész városban óriási a részvét a tragikus véget ért fiatal, rokonszenves birtokos iránt. Felesége és három árvája. gyászolja.

A bukaresti magyar követség kolozsvári kirendeltsége. Irunk már róla, hogy a bukaresti ma- gyar királyi követség Kolozsváron kirendelt-éget szer- vezett. Ez hivatalos működését januárius 23-án kezdte meg. Végzi az utelvelek kiállítását, meghosszabbítását, látatmozását valamint az állampolgárságra vonatkozó ügyeket. A kirendeltség helyisége a központi szállóban van. Hivatalos órák: d. e. 9—1 óráig és d. u. 3—6-ig.

Návay Lajos gyilkosát kivégezték. A Kun Béla uralma alatt történt, hogy egy terror csapat be- járta az Alföld városait és az ellenforradalom gyanu- jával összeszedett egy csomó embert. Így Szentesen elfogták a kiváló politikust Návay Lajost és testvérét Ivánt. A foglyokat Budapestre kellett volna szállítaniok az elvadult emberek azonban Félegyházán a Návay test- véreket leszállították a vonatról és agyonlőtték. A gaz- tett a vörösök jobbrészű tagjait is fölháborította, mert Návay Lajos mindig a munkásság édekeit védte és nagyon szabadelő ember volt. Gyilkosát Engi Lajost, a szegedi Csillag-börtön udvarán a napokban kivégezték.

A vigalmi adó. A hivatalos lap utasítást közöl arra nézve, hogy a mulatságok után mekkora adót kell fizetni. Adózás alá kerülnek a következő mulatsá- gok és mulatóhelyek: Színházak, hangversenyek, zenés- kávéházak, mozik, cirkuszok, nyilvános bálók és egyéb nyilvános mulatságok. Az adólerovás úgy történik, hogy minden belépő jegyre bélyeget kell ragasztani. Eszerint az adót a közönség viseli. Az adó nagysága 1 leis belépőjegyre 25 bani; ez fokozatosan emelkedik a 90—100 leis jegyekig, amikor 32 lei az adó. Azok a mulató helyek, amelyeknél belépőjegy nincs, egy meg- határozott összeget fizetnek, mely viszont 25—1000 lelig terjedhet egy nappali vagy éjell időtartamra. A vigalmi adó, minden pénzügyigazgatásánál egy külön adóbizottság fogja kezelni. A jótéko- yélu mulatságokra nézve, adóelengedésért a pénzügyigazgatósághoz lehet fordulni.

Akár mindjárt. A fősvény ember farsangi ebédre hívta barátját. Azonban olyan keveset adott enni, hogy a vendég éhen maradt.

— Hát mikor kínálhatom megint ebédvel? kér- dezte végül kedveskedve.

— Akár mindjárt! — felelt a vendég.

Arany János-irodalmi est. A székelyudvarhelyi Jótékony nőegylet igen szép terv megvalósítását vette ez évi programjába. Elhatározta ugyanis, hogy a nyo- morban sinylődő szegények felsegítése céljából a magyar és a világirodalom jeles költőit szólaltatja meg. Petőfi és Dante emlékenek szentelt előadások után, január 22-én Arany János irodalmi működésének méltatása került sorra. Az elődói tisztet Bíró Sándor kollegiumi tanár töltötte be, aki nagyszabású előadásában Arany János életének minden mozzanatát megvilágította. Az előadás keretében igen szép szavaltatok voltak Arany műveiből, balladáiból és lírai költeményeiből. A balladá- kat élőképekkel is bemutatták. Az egész estét betöltő, nívós kulturális előadást óriási közönség hallgatta végig, ami jele annak, hogy nagy költőinknek még mindig megvan a vonzó hatása.

Magyar segélyiroda Bukarestben. A bukaresti ref. esperesi hivatal mellett a ref. egyházkerület egy ideiglenes egyetemes segélyirodát állított fel, melyhez mindenki, felekezeti különbség nélküli fordulhat Bukarestben levő hivatalos és magánügyei elintézése céljából. Megkeresések Tőkés Ernő ref. esperes úrhoz intézendők Bukarestbe, Stirbey-Voda 9. sz. alatt.

Gondoskodjunk a mezőgazdasági-, vetemény- és virágmagvak beszerzéséről. A mi viszonyaink között nem kis gondot okoz a magszükséglet idejében való biztosítása.

Mi a tekintetben is készséggel állunk gazdaközönségünk rendelkezésére, mert módunkban áll eredeti Mauthner-féle mezőgazdasági-, vetemény- és virágmagvakat nagyban és ennél fogva előnyösebb áron biztosítani.

Legcélszerűbb lesz, ha a gazdák csoportok szerint összeírják szükségüket, a faj, minőség és mennyiség pontos megjelölésével, azt a szükségleti kimutatást már most beküldik hozzánk, mert az esetben gondoskodni tudunk arról, hogy a kívánt magvakat mindenki idejében megkapja. *Dr. Nemes Ferenc* közvetítési irodája, Str. Regina Maria (v. Deák Ferenc-utca) 35.

MULATTATÓ

Eljössz-e, édes?

Eljöttél-e majd, édes, én velem, mondd,
Akácos, árnyas kis falumba, el?
Ott szebb az élet. Ott a kis madárka
Bús panaszról is szebben énekel.

Picinyke, nádas, enyh-adó lakomba
Eljöttél-e majd édes angyalom?
A boldogság beszállna ablakunkon
S fészket verne a nyájas pap lakon.

Itt nincsen élet; vásáros zsvajban
Mégmérgeződik lélek és kebel.
Ott néma csend ül s édes dallamodra
Csak kis madár, vagy kis patak felel.

Virágos szép kert lesz a ház előtt majd
S én nyári estén véled öntözöm.
Csillag-súgárnál sétálunk karöltve
A templom alján, ott a kis közön.

Ott lesz csak élet, ott a boldog álom,
Arról beszél ott minden falevél.
S parókiánknak csöndes, méla árnya
A nagy világnál százszor-többet ér.

Megvidul ott a lélek s új erőt kap,
Hol a kis csermely édesen cseveg
S a zöld mezőben, nyári délutánon
Futkároz, játszik vig gyermek-sereg.

Elnézed majd, hogy alkonyatra válva
Miként pezsdül meg ott a bús magány

És elmerengünk mindaketten, édes
Az est-harangnak csendülő szaván.

Fehér ingvállban apró angyalocskák,
Sivalkodóhad — hogy tipeg, szalad!
A kis tehén is várja már a rocskát
Ez ott az élet . . . nincsen bűn, salak . . .

S ha látsz tüzes, nótázó pór-menyecskét
Kis gyermekével és elgondolod:
Hogy is lesz csak, ha egyszer nemsokára
Neked is lesz majd egy kis angyalod . . .

Eljöttél-e hát nyájas pap-lakomba,
Hogy végig-szójjuk ezt a szép mesét?
Tevéled mennyország lesz ott az élet,
Tenálad nélkül hideg és sötét.

Szombati Szabó István.

Tiszteletes ur étvágyat gerjeszt.

Supplikáns deákok, vagy hárman elindultak, hogy iskolájuk számára segítséget gyűjtöghessenek. Rendesen a papnál, vagy a földesurnál szoktak vendégül szállani étkezésre, meg éjjeli megszállásra. Egy reggel kilenc óra tájban megérkeznek egy K . . . nevű, szatmármegyei falucskába, hol az öreg tiszteletes urról az a hír jár a, hogy kissé somfánál főző, fősvényke ember. A kis falucskában, a mi deákjainknak kevés dolguk akadt. A gyűjtést hamarosan elvégezvén, beszállnak az öreghez azzal a szándékkal, hogy csak ebéd után vándorolnak tovább. Az öreg tiszteletes egy-egy zsákkal fogadja őket.

— Azt tapasztaltam, kis fiaim, hogy sokkal jobban esik az ebéd, ha előtte valamely testgyakorlatot végez az ember. Fogion hát mindegyikötök magának egy zsákot s menjünk, hozzunk a mezőről a malacoknak tököket.

Ifjaink kissé savanyu képpel fogadták az ajánlatot, de egy jó ebéd reményében mire rá nem áll az ember! Kimentek a mezőre, megszedték a zsákokat tökkel s hazafelé jövet ifjaink ugyancsak izzadtak az augusztusi nap melegében, a nehéz teher alatt. De még ez mind semmi volt az éhséghez képest. Valósággal csillagokat láttak az éhség miatt.

Othon az öreg tiszteletes lerakítja velők a zsákokat és így szól hozzájuk:

— Hiszem, kis fiaim, hogy most már az ebédet jó étvágyal fogjátok elkölteni. Ez az ut visz, kis fiaim U . . .-ba. Csak egyenest nézettek, jobbra, balra ki ne

térjete. Ha szaporán léptek, pont tízenkettőre U . . . -ban lesztek. Én szereztem, kis fiaim, nektek jó étvágyat, U . . . -ban pedig tiszteletes N. komámnál megkapjátok étvágyatokhoz a jó ebédet.

Ezzel otthagya a hülledező deákokat a faképnél.

A legszebb szent ige.

Talán ugyanez a három deák kéregetés közben egyszer eltévedt. Mennek, mennek untig, fáradtig, de falut sehol, sőt még tanyát sem látnak. Már egészen rájuk esteledett, mikor egy erdő szélére érkeznek. Elhatározták, hogy ott meghálnak. Szörnyen éhesek voltak, de tarsolyukban nem találtak egy falat harapni-valót sem. Végre az egyik diadalmas felkiáltással huz ki tarsolyából egy főtt tojást.

De már mit csináljon három éhes deák egyetlen egy tojással? Ha háromfelé osztják, kopra se jut belőle s ép olyan éhes lesz mindenik, mint volt. Elhatározzák hát, hogy egy ember egye meg az egy tojást. De ki legyen az az egy ember? Hát az, aki hármuk közül a legszebb szentigét tudja idézni a bibliából.

Ebben megállapodván, kezébe veszi az első deák a tojást, megtisztítja s mivel ilyenformán ő kezdte meg a tojást, a következő bibliai idézetet vágja ki:

— Kezdetben teremtette Isten a mennyet és a földet.

A héjától megtisztított tojást most a második deák veszi kezébe. Nézegeti, forgatja, hogy most már ő miféle bibliai idézet mondjon erre a megtisztított tojásra. Végre felcsillan a szeme: megvan! Előrántja a sótartó pikszisét, megszózza a tojást s ezt a szent igét idézi:

— Ti vagytok e földnek savai!

Az így megtisztított és megszózott tojás a harmadik deák kezébe kerül. Éz a tojást szertartásosan ujjai közt fölemelvén így szólal meg:

— Menj bé a te Uradnak örömére!

Ezt mondván, — mielőtt társai megakadályozhatták volna, — bekapta a tojást.

Csüri Bálint.

Miért?

A Népirodák és az Állam.

A multkor reámutattam, hogy a falu életének és helyzetének megértéséhez abból kell kiindulni, hogy a faluközség — politikai szervezetté lett s így kettős irányú feladat nehezedett reá.

Az állami feladatok megoldása és a község gazdasági feladatainak a megoldása a községben egymás mellé kerültek.

Ebből azután már további nehézségek állottak elő.

A falu régen a saját terhet elbirta; az ő gazdasági szervezetében nem szorult az államra. A falu háztartása, mindenkori igényeinek megfelelően, fedezeteltelt a faluközség lakóinak vagyoni helyzetében.

De az állami feladatok az újabbkori államokban folyton tágultak és nőttek. Az államosítás annyira ment, hogy a faluban is mindent az államosítás jegyében kezelték. A tulhajtott államosítás még a felekezetek által végzett munkakört is átvette. Államivá tették az anyakönyvezést és tanítást is, de azért az egyházi életet is kellett államilag támogatni.

A falu élete ily módon vérszegénnyé lett, mert az anyagi erőt az adóban és erkölcsi erőt a politikai szervezésben az állam elvonta.

És mégis azt észleltük már a háború előtt, hogy a falut szerető és a földmiveseket becsülni tudó emberbarátok reájöttek, hogy az állami élet alapja a falu csak úgy lehet, ha a falu erős! A falu pedig csak akkor tud megerősödni, ha az állami tulengő kanalas-orvosságolás helyett a saját gondolata szerint és saját erejéből szedi össze magát!

Igy alakult ki az igazság, hogy a nép ma nem csak azt akarja, hogy az ő érdekében valami jó is

Mindennemű hüléses fájdalmak, csúz, köszvény és rheuma egyedi biztos gyógyszere

„Rheuman“

Kapható az RESCULARP gyógyszertárban Topánfalván—Câmpeni.
Kis üveg 12 lei, nagy üveg 22 lei.
Postai szétküldés!

történjék, hanem azt is akarja, hogy a népi érdekek a becsületes vezetők irányításával, de az ő közreműködésével oldassanak meg.

Itt azonban rá kell, hogy mutassunk arra az igazságra, hogy e területen, e kifejezetten őstermelő területen alkotmányos uton szervezve van az ipar és kereskedelem a kereskedelmi kamarában, az ipari munkás osztály a legátgondoltabb szakszervezetekben, de nem volt és nincs egységes szervezete az őstermelőknek: a kisbirtokosoknak. A gazdasági egyesületek sok jót tettek, de egységes szervezés: földmives kamara nélkül nem lehet mélyreható eredményeket elérni.

Ezért vagyunk mi szószólói annak, hogy a falu lakosságát rá kell nevelni a saját osztályérdekeinek a helyes felfogására.

A történelmi kényszerítés az alkalmazkodást parancsolja. A magyar kisebbség vezetői ezt a történelmi helyzetet megértve, alkotmányos szervezésben is igyekeznek helyes irányt szabni, hogy a szenvedő lelkek megnyugodva törjenek előre.

Állami szempontból csodálatos rövidlátás kell ahhoz, hogy a mai viszonyok mellett a nagy néptömegek munkakészségét bárki megbénítsa csak azért, mert a szervezkedési forma nem az általa képzett forma. Állami szempontból veszélyesség a döntő. Már pedig ma már túl vagyunk az izolált szervezkedésnek a veszélyén.

Gyanúsításra immár nem lehet rendszeri alapítani és csak a tényekkel lehet mindenkit meggyőzni.

Ha a tüdőbetegek megmentése állami érdek is, de mégis csak társadalmi munkával lehet e bajt orvosolni. Ezt az államférfiak is látják.

Az állam törvényeket és rendeleteket ad ki közegei útján, de nem gondoskodik arról, hogy az ország lakói a törvényeket és rendeleteket meg is ismerhessék. A polgárság a törvények nélkülözésének a beteg. Ez a betegség csak a néppel érintkező irodákban nyerhető orvos tanácsokkal csökkenthető.

A népirodák nem hatóságok, csak érdekképviselők. A hatóságok döntenek a kérdések felett. A népirodák csak irányt, tanácsot adnak a törvények és rendeletek halmaza között való bizonytalanságban, hogy hol is jehessen keresni az oly rég eltűnt igazságot.

A magunk részéről az egyenes alkotmányos utat követjük — kitűzött célunk megvalósításában. Csodálkozunk, hogy ezen az újon eddig oly kevés hivatalos emberrel találkozunk.

Mi nekünk az a meggyőződésünk, hogy a közös

szenvedés, közös öröm és közös bánat részesei ugyanazon a területen egymás mellett kell, hogy találják emberileg méltó boldogságukat, mert különben örökös izgalom fogja felemészteni az erőket.

A magyarság falusi lakóságainak alkotó erejét nyugtázta le eddig az államhatalom. A vezetők semmi figyelemre nem méltatták, hogy 1848-ig a magyar nemesség történelmi hivatásteljesítéit és ettől az időtől kevés volt az idő, hogy a demokratikus erők kinőjjék magukat. A vezetők feledik, hogy 1848-ig a magyarság jobbágy része és a románság jobbágy része egyenlő elbánásban részesült. Viszont az egységes nemesi osztály román származottjai ép oly nemesek voltak, mint a vérgyökér magyar nemesek!

A mai demokrácia legyen igazságos és a magyarság demokratikus jogait ismerje el ép oly egyenlőnek, amint egyenlő volt a nemesség — bármiféle faji eredete volt.

Ily módon a falu: ha magyar falu is, a mai gazdasági viszonyoknak megfelelően a nagy társadalmi szervezkedésben meg kell, hogy teremtesse azt, ami 1848. után megteremtendő lett volna: a kisbirtokosok a falusiak érdekképviselést.

Én soha se csodálkoztam jobban semmin, mint azon, hogy ezen a földmives országrészen nem volt szervezve az egész lakosság többsége: a falusi kisbirtokosság.

A kisbirtokosok ezt az érdekképviselést maguk kell, hogy követeljék! Ezt a Népirodák megteremtésével érhetik el!

Dr. Tóth György.

Falusi színjátszók.

Teljesítjük ígéretünk: felsorolunk egy pár olyan szindarabot, melyeket alkalmasoknak tartunk falusi előadásokra. Csak mellékesen jegyezzük még meg ezeket:

Az a lelkes pap vagy tanító, aki vállalja a szindarab betanításának és rendezésének terhet, bizonyosan ismeri volt tanítványainak tehetségét, buzgóságát, nem lesz tehát neki nehéz megválogatni az alkalmas színjátszókat. Inkább többet válasszon, mint kevesebbet: a csoportos jelenetekbe vonjon bele minél többeket, hogy az érdeklődést minél szélesebb körbe kiterjessze. Jól teszi, ha a fiatalabbak közül is választ, hadd szokják meg egy kissé a játékot. Néhány év múltán ezekből válhatnak a legügyesebb játszók.

A darabok különböző vidékeken folynak le és

CAROL LASSEN, CLUJ
NEMZETKÖZI SZÁLLÍTÁSI VÁLLALAT.

Gyűjtőkocsija fölvesz bármely államból rendelt gazdasági darabárut és azokat a rendezők vasut-állomásain átadja. :: Rendkívül gyors szállítással díjaz.

igy különböző viseletet irnak elő a színészeknek. Ez ne aggasszon senkit: mindegyikben megtarthatják a maguk falujának viseletét. A rendező ügyes keze ki is huzhat a darabokból, rövidíthet, törölhet: csak ne essék az értelem rovására.

Erkölcsei értékénél fogva legajánlatosabb darab Gárdonyi Géza *A bor* című műve. Előadása sem ró nagyobb terhet, azonban nem elég élénk és így talán nem elég hatásos. Ének, tánc nincs benne. A figyelmes hallgatót mégis megkapja.

Legismertebb — és méltán — a *Falu rossza* Tóth Edétől. Nagyon ügyes előadását már láttam falusi színjátszóktól. Tóth Ede *A kintornás család*-jával már nagyobb feladat elé állítja a betanított.

Szilgietei Ede *Cigánya* is alkalmas, kivált ha akadna a faluban egy-két urféle is, aki részt venne a játékban. Zsiga cigány alakítóját azonban jól meg kell választani.

Abonyi Lajos darabja *A betyár kendője* talán akkora maradhat, ha már előbb valami mást adtak elő a színjátszók. Ez igen hatásos mű, de gyakorlattabb előadókat kíván.

Csepreghytől *A sárga csikó*, Géczy Istvántól *A gyimesi vadvirág* szintén alkalmasak.

Kezdetnek körülbelül ezek a művek volnának alkalmasak. Többet és egyebeket azért nem ajánlunk, mivel egy nagy nehézség áll utunkba, — nemcsak azokéba, akik ezeket megszerezni akarják, hanem mindnyájunkéba, akik egyáltalán könyveket akarnánk szerezni. Ez a nehézség pedig az, hogy Budapestről könyveket szerezni még mindig nehezen lehet. Pedig annak, aki egy-egy szindarabot be akar tanítani, legalább két példányban kell megszereznie a művet: egy kell a rendezőnek, egy a sugónak. **Dr. Kiss Ernő.**

A szerkesztőség megjegyzése. Ezt az ügyet a Magyar Nép keblé ügyévé szeretők tenni. Most tárgyalunk a Minerva könyvkiadó osztályával: mi módon lehetne a falusi színjátszók számára kölcsön-könyvtárat szervezni? Tisztelettel kérjük olvasóinkat, sürgősen jelentsék be: a fentiek kivül, mely darabokat igyekezünk beszerezni a Magyar Nép kölcsön-könyvtára számára? Hiszen erre már sok tapasztalat állhat rendelkezésre. A kölcsön könyvtár jegyzékét annak idején közölni fogjuk.

Helyzetkép az ipar küzdelmeiről.

A múlt számunkban egy kis képet festettünk le Románia ipari életének nehézségeiről és a gondosság nélkül kiadott rendeleteket jelöltük meg, mint az ipar fejlődésének nagy akadályait. Ez persze egyoldalú megvilágítás volt. Az ipar fejlődésének és érvényesülésének mélyebbható tárgyi okai is vannak. Különösen bémítóan hatóttak közre a szállítási nehézségek. Erdély egyik legjelentősebb ipara: a faipar nagyon válságos helyzetbe jutott. A cukorrépát sem lehetett idejében a gyárakba szállítani, aminek eredménye, hogy a kész cukrot drága áron kell külföldről behoznunk.

A vasut nagy bajai közé tartozik a mozdony és kocsik hiánya, a pályák elhanyagolt állapota, valamint a szolgálat és ellenőrzés hiányos volta. A román államvasutnak 4070 mozdonyából csak 1340 van üzemben, a 4800 személykocsiból csak 1600, a 70 ezer teherszárműből csak 40 ezer. Az elromlott kocsik kijavitása nehezen megy, mert sem kellő műhelyek, sem képzett munkások, sem javító anyagok nem állnak a szükséges mértékben rendelkezésre. Legalább 3—4 milliárd leu kellene a vasutak rendbehozására, ez azonban nehezen remélhető mindaddig, amíg a belső politikai viszonyok nem rendeződnek.

Az ipari élet küzdelmei növeli a leu értékének hanyatlása, ami főként külföldi rendeléseknél, szármakok, gépek vételénél esik súlyosan latba. A leu hanyatlására nézve jellemző, hogy 1920. decemberében a párisi tőzsdén 21 centimon jegyezték, 1921. decemberére lecsúszott 10 centimetre, tehát felénél alacsonyabbra.

Mindezek mellett a nyersanyagok magas vámtétele nehezítette meg az ipari termelést. Titulescu adótörvényei csakugy, mint a gazdasági élet egyéb ágait, az ipart is kibírhatalan terhekkel fenyegették. Az új kormány javító szándékának itt kell leghamarább megnyilatkoznia.

Örvendetes eseményei voltak az ipari életnek a kolozsvári és bukaresti mintavásárok, amelyek megmutatták, hogy kedvezőbb körülmények között Erdély ipara nagy haladásra volna képes.

Az építkezés nehézsége. Romániának egyik legnagyobb üzeme a Tordai Cementgyár. Rendes viszonyok között naponta 15 vagon árut indított utra, most azonban csak 3—4 vagon áll rendelkezésre. Ilyen formán nagyon felhalmozódott a készlete, ami nagy kár.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt.

Kolozsvárt, Piața Unirii (v. Mátyás király-tér) 7. szám.

Alaptőkéje: 16,000.000 Lei.

Tartalékok circa; 15,000.000 Lei.

Fiókjai: Désen, Dicsőszentmártonban és Gyulafehérváron. — Affiliált intézetei: Tordaaranyosvármegyei Takarékpénztár Rt. Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhely és Bognár és Szántó Erdélyi Kereskedelmi Rt.

Áruraktárai a vasut állomás mellett.

mlivel az építkezők ma már nem tudják nélkülözni a cementárut. A gyár kénytelen volt beszüntetni üzemét, ami megint egy csomó munkást juttat szomru sorsra télidején.

Kész bőr. A bőr ára az utóbbi héten általában emelkedő irányt mutat. A nyersanyag bősége folytán a gyári és egyéb raktárak tele vannak. A gyárak valószínűleg csak e hó közepén fognak újabb nyersanyag-bevásárlást eszközölni. I. **Árak.** Belföldi áru: kgonként talp. I. rendű 75—78 lei. II. rendű 68—72 lei. Zsiros tehénbőr 90—125 lei. Vixos tehénbőr 100—130 lei. Cseres juhbőr 100—130 lei. Quadrát áru. Borju box (fekete) 36—45 lei, színes 68—80 lei. Chevreaux 50—65 lei. Lack chevreaux 80—120 lei. Antilop (juh) 55—65 lei. Behozatal a rossz valuta miatt lehetetlen.

GAZDASÁGI ÉS SZÖVETKEZETI ÉLETKÉRDÉSEK

Hogyan kell a gazdakört megalakítani?

A gazdakörök megalakítását, működését ma nem tiltja, nem akadályozza semmi törvény, semmi rendelet. **Mint mindennek, ez is egy okos és becsületes vezető kell legelőször.** Nekünk, magyaroknak különben is az a szokásunk, hogy mindig azt kérdezzük legelőször, ki csinálja s csak azután azt, hogy mit csinál. Van is benne egy kis igazságunk.

Ahol megvan az első feltétel — a jó vezető — ott írja össze a falu gazdái közül azokat, akik tagjai akarnak lenni a gazdakörnek, vegyen magamellé a jelentkezők közül kettőt-hármat és beszéljék meg a fontosabb dolgokat. Ilyenek:

1. Hol lehetne a gazdakör számára alkalmas otthont találni? (Egy falusi ház nagyobb fajta szobája megfelelő erre a célra).

2. Hogy lehetne ezt a gazdaköri otthont néhány butoradarabbal (asztalok, padok vagy székek) ellátni?

3. Mennyibe kerülne a gazdaköri otthon bére, berendezése, a fűtése és világítása.

Ezek a kérdések képezik a gazdakör fundamentumát. Nélkülök árva madár, vagy kébor cigány a gazdakör. Van is, nincs is. A felekezeti, vagy állami iskolákban való elhelyezkedés csak átmenetileg jó. Ez is a mi fajunk szokásaihoz tartozik, ahol otthon vagyunk, ott szeretünk egészen otthon lenni.

Ha megásható a fundamentum, van szoba, tudunk ülőhelyekről, asztalokról, fűtésről, világításról gondoskodni, akkor következik a falazás. Kimegyünk a világ elé azzal, amit akarunk.

1. Bejelentjük a primpretornak (főszolgabíró) szó-

ban vagy írásban, hogy a községben gazdakör van alakulóban és engedélyt kérünk az első gyűlés megtartására.

2. Megcsináljuk a gazdakör szabályait, (törvényeit. (Ilyen szabályokat szívesen küld nyomtatásban a Magyar Nép szerkesztősége.)

3. Számításba vesszük az évi költségeket és megállapítjuk, hogy körülbelül hány ember fog beiraikozni s a szerint állapítjuk meg az évi tagsági díjat.

4. Amint megjön a primpretor (főbíró) engedélye, megtartjuk az alakuló gyűlést. A gyűlésen szívesen megjelenik a megyei gazd. egyesület megbízottja, aki további tanáccsal látja el a gazdákat.

Gyakran tapasztaltam, hogy a földműves népet szép szavakkal vették rá a gazdakör megalakítására, de nem végezték el lelkiismeretesen, gondosan az alapvető munkákat. Ilyen esetekben a bukás előre bizonyos. Tiszta tisztelet kell kötnünk, megmondani mindjárt az elején. Ez a hasznokok belőle s ezek a kötelességeitek. Csak így érz, így tudja minden gazdaember ez az enyém, én csináltam, én tartom fenn.

5. Az alakuló gyűlésen fel kell olvasni a gazdakör szabályait és a gyűlés jegyzőkönyvével együtt be- küldeni a prefektushoz, ki azt a kormányhoz terjeszti fel jóváhagyás végett. Ha a kormány 40 nap alatt nem ad választ, a gazdakör működése ideiglenesen megkezdhető. A primpretornak (főszolgabíró) joga van a gazdaköri gyűléseket addig is esetről esetre engedélyezni, míg az alapszabályok jóváhagyása megérkezik.

Ekkor már készen van a fundamentum és a falak. Lássuk a tetőt! Minden gazdakör teteje az összetartás. E nélkül leomlanak a falak, elporlanak az alapkövek. Ha ez is megvan és állandónak ígérkezik, jön a lélek, az élet. A gazdakör lelkét és életét a haladásnak kell képeznie. Olyan gazdakör, amelynek nincsenek ujságjai, könyvei: korcsma pálinka nélkül. Méhkas, melyben nincs méz. Gondoskodnia kell minden gazdakörnek jó gazdasági és más ujságokról. És az emberek ne hagyják el bene egymást. Ne duzzogjon mindenik külön lócán, más sarokban. Aki szépen, folyékonyan tud olvasni, olvassa fel a többieknek, ami neki megtetszett valamelyik ujságban és beszélgessenek el róla valamennyien. Így mennek át a haladás gondolatai szájról-szájra, koponyáról-koponyára. A szerkesztők nálunk nem haragos emberek s ha egyik-másik gazdaembernek kérdezni valója van, csak egy levelet kell írni és megmagyarázza a következő héten az ujság. Egy ember nem járathat ma 5—6 féle ujságot, olyan drágák, de egy harminctagu gazdakör már megrendelheti mind a hatfélét s egy emberre csak a harmincad-rész költség esik. A könyvek, ujságok a gazdakör lelkei; a méz a falu kaptárában, a haladás útmutatói.

No és az élet? A vérkeringés? Honnan vegyűk azt, hogy el ne sorvadjunk?

Hallottam egy mesét a nádszál királykisasszonyról. Ott lakott a nagy mocsár közepén egy boglyas fejtű, hajlongó nádszálban. Eljött érte a mesebeli király, levágta, magával vitte és amikor kint a száraz pusztán felhaslította a nádat, meghalt a nádszálkisasszony, mert nem tudott neki vizet adni.

Sok gazdakör rájön egy-két év múltán, hogy szépen menne minden, de nem elég a tagsági díj és nem elég az, ami fentebb, mint kezdő munka, fel van sorolva. Jövedelem és más munka is kell. Honnan vegyünk jövedelmet? és vajjon mit vár még tőlünk a falu?

Az együttes beszerzésekből. A gazdakör írja össze a tagok vetőmag, gyümölcsoltvány, szőlőoltvány, rézgálla, eke, műtrágya és egyéb szükségleteit s rendelje meg egyszerre. Így olcsóbban jut mindenhez, egy két szekér hozza el azt, amiért addig 10—15 gazdának kellett bemennie a városba s ha a megspórolt pénz felét a gazdakörnek adjuk, van miből fenntartani azt. Szerezzén be a gazdakör triórt, kukorica morzsolót és adja azt használatra kölcsön a tagoknak. Vállalja el a Gazdakör Biztosító Intézetének ügynökségét, így a tagok jelentékenyen olcsóbban biztosíthatnak tüz ellen s a gazdakör is jövedelemhez jut. Az életnek ezerféle ága-bogát nem tudjuk itt e számlálni, de nem is szükséges. Utmutatásnak elég ennyi, hiszen a madár is csak egyszer tanítja repülni fiókáit. Aki komoly önzetlenséggel és szorgalommal odaáll vezetőnek a gazdakörben, az úgy is rá fog jönni sok minden, itt elő nem sorolható munkára és jövedelmi forrásra. Lépéseinket az Ég méri ki, de az élet parancsolja. A gazdakör pedig a falu szíve. Nála nélkül bémult tagokból áll a földműves nép, mely csodálkozva nézi, hogy a világ halad és ő áll földben gyökeredzett lábakkal. Minden nála nélkül történik és árván, szomorúan veszi észre, hogy a föld is megmozdult lábai alatt.

Dr. Nagy Endre.

Románia állat-állománya a múlt év folyamán nemcsak elérte a háború előtti létszámot, hanem azt mintegy 20 százalékkal felül is multa. Az állatárak a nyárig példátlanul leestek, miután a kivitel nem volt megengedve. A kormány a gazdasági testületeknek hozzászúrgetései után engedte meg a kivitelt, ez azonban lassan indul meg. November végéig összesen 107 ezer darab előállatot szállítottunk külföldre.

Bikakiállítás és vásár Désen. A Szolnok-Dobokamegyei Gazdasági Egylet f. év február 27 én rendezi a XXX. dési bikakiállítást és vásárt. Ez alkalommal több állami, megyei és gazd. egyleti jutalomdíj van kifizetve, mely azon vidék legjobb tenyésztőit szokta oda-

vonzani. A felhajtás különösen erdélyi magyar-bikákban nagyra ígérkezik. A vásár kiünő alkalom úgy községeknek, mint magánosoknak tenyészbikák beszerzésére.

A cukorrépa termelők és a cukorgyárosok a héten folytatták tárgyalásaikat Brassóban. A gyárosok elfogadták a termelők által készített új szerződés tervezetet, mely a régivel szemben előnyöket biztosít a termelőknek. A szerződés revíziója céljából kiküldött bizottság február hó 7 én fog beszámolni működéséről az E. G. E.-ben tartandó termelői értekezleten. Kívánatos volna, hogy azon a kis- és nagytermelők minél tömegesebben vegyenek részt, vagy képviseltessek magukat.

Kolozsvári piac.

Január 16.

Gabonapiac, kevés behozatal mellett, buza 80, rozs 78, kukorica 70, árpa 68, zab 38, fehér paszuly 70, tarka paszuly 90 leu nagyvékánként.

Állatvásár, közepes felhajtás mellett: Marhavásár: 1 pár jó fehér ökörért 5200—6800 leu, gyenge ökör párjáért 3000—4400 leu; jó fejős tehénért borjuval 1600—320 leu; meddő tehénért 700—1800 leu; fejős bivalyehénért 1600—2400 leu; 3 éves gyenge tulkok párjáért 2000—2600 leu; jó 2 éves tinók darabjáért 800—1100 leu kérték; az eladások is ezen árak között történtek, elég élénk forgalommal.

Lóvásár, kevesebb felhajtással és kevesebb forgalommal: Darabonként és minőség szerint 600—3800 leu között kerültek eladásra.

Sertésvásár: 2 db. (50 + 58 kilósak) félkövér 1180 leu; 1 db. 75 kilós félkövér 1000 leuért kelt el; 2—3 hónapos malacnak darabja 206—350 leu; kilóra kövérség és minőség szerint 13—15 leu között, prima kövér sertés 16—18 leu kilója.

Juhok darabja 150—170 leu között kerültek eladásra kisebb felhajtás mellett.

Széna mm. 90—110 leuért adatott el.

Métermázsánkénti árak: Buza 380, rozs 350, kukorica 350, árpa 350, zab 300, búkköny 1000, kendermag 600, fehér paszuly 400, tarka gránátpaszuly 500 leu. Lencse, borsó kilója 8 leu, aszalt szilva 8 leu, rizs 15 leu, mák 28 leu. Lóhere 20—22, lucerna 22—24 leu kilónként.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

T. K. L. Köszönettel vettük.

Többeknek, akik színdarabok iránt érdeklődtek, figyelmébe ajánljuk ez ügyről írt cikkünket. Sajnos, a viszonyok nem olyanok, hogy azonnal intézkedhessünk, de a megszervezést sűrűn folytatjuk.

Kukoricafosztás. Igen jelentéktelen téma.

K. F. Hálás köszönet. Alkalmadtán közölni fogjuk.